



16.5.2024

## Usein kysytyjä kysymyksiä siivouskustannusvastuusta

### 1. Lasketaanko kunnan yleisille alueille sijoitettujen roska-astioiden kustannukset jätelain 48 e §:n 1 mom. 1 kohdassa tarkoitettuihin keräyskustannuksiin?

Jätelain 48 e §:n 1 mom. 1 kohdassa tarkoitettut kustannukset, eli roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset (keräyskustannukset) kattavat myös tarpeelliset ja välttämättömät infrastruktuurikustannukset, sisältäen roska-astiat ja näihin liittyvät huolto- ja korjauskustannukset. Toisin kuin tupakkajäteasteiakustannuksista, kunta ei saa näistä tuottajilta korvausta kokonaisuudessaan, vaan erikseen asetuksessa (1320/2022) säädetyn osuuden kokonaiskustannuksista. Tuottajien kustannusosuus määräytyy ennalta tutkitun keskimääräisen astioiden sisältämän SUP-roskien osuuden mukaan.

### 2. Tuleeko kunnan ilmoittaa kustannuksensa arvonlisäverollisena vai ilman?

Kustannustiedot ilmoitetaan ilman arvonlisäveron määrää (alv 0 %). Pirkanmaan ELY-keskuksen ohjeesta löytyy lisätietoa: [Ohje SUP-tuotteiden tuottajien siivouskustannusvastuusta sekä tiettyjen jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittamisesta.](#)

### 3. Pitääkö kunnan eritellä SUP-roskien osuus kunnan kokonaiskustannuksista kustannustietojensa ilmoittamisen yhteydessä?

Kunnan ei tarvitse itse arvioida sitä, mikä osuus kunnalle syntyneistä kustannuksista koskee SUP-roskia. Kunta ilmoittaa ne kokonaiskustannukset, jotka sille ovat aiheutuneet jätelain 48 c §:ssä määritellyillä kunnan yleisillä alueilla:

1. roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä; ja
2. roskaantumisen siivoamisesta ja roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

Kunta ei saa näitä ilmoitettuja kokonaiskustannuksia takaisin kokonaisuudessaan tuottajalta, vaan SUP-korvausasetuksessa (1320/2022) on erikseen määritelty eri SUP-roskien prosentuaalinen osuus kunnan kokonaiskustannuksista. Osuudet perustuvat teetettyyn roskien koostumustutkimukseen yleisillä alueilla ja ovat valtakunnallisia keskiarvolukuja. Tämä tarkoittaa, että tuottajat korvaavat kokonaiskustannuksesta asetuksessa säädetyn tuoteryhmäkohtaisen prosenttiosuuden ja loppu osa kustannuksista jää kunnan kustannukseksi. Siirtymäaikana kiinteästä kokonaiskustannuksesta 4,79 euroa/asukas tuottajat korvaavat siis asetuksessa määritellyn osuuden.

16.5.2024

Kunnan ei siis tarvitse itse tehdä näitä laskelmia tai arvioita kustannusten ilmoittamisen yhteydessä, vaan Pirkanmaan ELY-keskus erikseen tehtävällä päätöksellä laskee osuudet ja tekee tuottajayhteisöjä velvoittavan päätöksen. Kunnan tulee vain ilmoittaa kokonaiskustannukset, jotka syntyvät sekä SUP-roskien että muiden roskien keräyksestä ja siivoamisesta ilman eri arviota SUP-roskien osuudesta.

Tämä koskee siis vain keräys- ja siivoamistoimenpiteiden kustannuksia, eikä näitä prosenttiosuuksia sovelleta erillisten tupakkajäteastioiden hankinta-, huolto- ja korjauskustannuksiin eikä tupakkatuotteisiin ja -jätteisiin liittyvän neuvonnan ja tiedotuksen kustannuksiin, koska tupakkatuotteiden tuottajien on korvattava nämä kustannukset kunnalle täysimääräisesti.

**4. Voidaanko puistoihin ja yleisille kaupungin alueille hankittujen roska-astioiden hankintakustannukset hakea myöhemmin takaisin, vaikka astiat itsessään eivät erottele niihin tiputettujen jätteen laatua?**

Myös kunnan yleisille alueille hankittava tarpeellinen ja välttämätön astiainfra (jäteastiat) sekä näiden huolto- ja korjauskustannukset kuuluvat keräyskustannuksiin. Kunta ei saa kuitenkaan näistä korvausta tuottajilta samalla tavalla kuin erikseen tupakkajätteelle tarkoitettujen astioiden osalta, vaan astiainfran osuus lasketaan mukaan kunnan keräyksen kokonaiskustannukseen, josta tuottajat korvaavat SUP-asetuksessa säädetyn prosenttiosuuden mukaan. Astiakustannukset sisällytetään aina sen vuoden keräyskustannuksiin, jolta kulloinkin ilmoitetaan Pirkanmaan ELY-keskukselle.

**5. Korvaavatko tupakkatuotteiden tuottajat tupakkajätteelle tarkoitettujen erillisten astioiden hankinnan tai korjaamisen kunnalle siinä tapauksessa, että astia on rikottu tai varastettu?**

Kyllä. Tupakkajätteelle tarkoitettujen erillisten keräysastioiden kustannukset voivat sisältää myös välttämättömät ja tarpeelliset huolto- ja korjauskustannukset sekä esimerkiksi hankintakulut, jotka johtuvat rikkoutuneen tai varastetun astian vaihtamisesta tai uusimisesta. Kustannus ilmoitetaan sen vuoden kuluna, jolloin hankinta- tai huoltotyö on tehty. Kustannukset ilmoitetaan lomakkeella erillisinä liitetiedostoina, kuten uudet asetuksen edellyttämät tupakkajätteelle tarkoitettut astiat, jotka kunta on hankkinut.

**6. Voiko maanteiden varsilla oleville bussipysäkeille, joilla usein odotellessa tupakoidaan, asennetut tupakkaroskikset laskea mukaan kunnalle korvattaviin tupakkajäteastioihin, vaikka nämä eivät kuulu kunnan kunnossapitovelvollisuuden piiriin? Maantiet ovat valtion (ELY:n) omistuksessa, mutta kunnan hallinnassa.**

Jätelain 48 c §:n 1 mom. 2 kohdan mukaan siivoamiskustannusvastuu koskee alueita, joilla kunta on jätelain 74 §:n 1 mom. 1, 2 ja 5 kohdassa

16.5.2024

tarkoitettun toiminnon pitäjä tai alueen haltija. 74 §:n 1 mom. 1 kohdan mukaan siivoamisvelvollinen on maantien, yksityisen tien, radan tai sataman pitäjä alueella, joka on roskaantunut tien, radan tai sataman käytöstä. Tuottajan siivouskustannusvastuu koskee myös alueita, jotka kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978, kunnossapitolaki) nojalla kuuluvat kunnan puhtaanapitovastuulle.

Korvattavien tupakkajäteastioiden sijoittelu edellyttää, että kunnalla on oltava myös siivousvastuu ko. alueella. Tupakkajäteastioita voidaan JL 48 c §:n 1 mom. 2 kohdan mukaisesti sijoittaa myös maanteiden varsilla sijaitseville bussipysäkeille, jos kunta on siivoamisvelvollinen kyseisillä pysäkkialueilla. Kuntien on myös järjestettävä tällöin keräys 48 g §:n mukaisesti.

**7. Voiko kunta saada korvausta tupakkajäteastioiden hankinnasta jälkikäteen, jos sillä ei ole asetuksen vaatimaa määrää tupakkajätelle tarkoitetuista astioista asetuksen määräpäivään mennessä?**

Jos kunta ei ole vuonna 2023 hankkinut jäteastioita, se ei voi vuonna 2024 saada korvausta edellisen vuoden astioista. Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vuonna 2024 hankitut tupakkajäteastiat voi esittää korvattavaksi vuonna 2025, jos kunta vuoden 2024 aikana hankkii SUP-asetuksessa (1320/2022) 1.1.2025 alkaen edellytettävän määrävaatimuksen mukaisen määrän tumppiastioita (1 per 600 asukasta). Eli jos kunta ei ole vuonna 2023 hankkinut ainuttakaan asetuksen edellyttämää määrää astioita (1.1.2024 alkaen), mutta hankkii astiat siten, että määrävaatimus 1.1.2025 alkaen täyttyy (1 per 600 kunnan asukasta), voi kunta esittää vuonna 2025 nämä kokonaisuudessaan korvattavaksi.

**8. Voiko kunta ilmoittaa alkuvuonna 2024 hankitut tupakkaroskikset vuoden 2023 kustannuksiin, jos 1.1.2024 velvoitettuja roskiksia ei ole ehditty hankkia vuoden 2023 puolella?**

Ei voi. Ilmoitettavat kustannukset koskevat aina edellistä vuotta. Kunta voi esittää alkuvuonna 2024 hankittujen tupakkajäteastioiden hankintakustannukset korvattavaksi tuottajilta vasta vuoden 2025 ilmoittamisen yhteydessä.

**9. Voiko kunta sijoittaa tupakkajätelle tarkoitetuista astioista esim. liikuntapaikkaan, jossa on yleisöä (esim. jäähallin tupakointipaikka) ja saada tästä korvauksen tuottajilta?**

Jätelain 48 c §:n yleisten alueiden määrittelystä on jätetty ulkopuolelle JL 74 §:n 1 mom. 3 kohdassa tarkoitettuja yleisötilaisuuksiin varatut sekä niiden läheisyydessä sijaitsevat alueet, vaikka kunta olisi itse näissä yleisötilaisuuden järjestäjänä. Tämän perusteella yleisötilaisuuksiin tarkoitettuja alueita eivät kuulu jätelain 48 c §:ssä tarkoitettuihin kuntien yleisiin alueisiin.

16.5.2024

- 10. Kaupunkimme on savuton, joten tupakkaroska-astioita ei voi asentaa esimerkiksi kiinteistöille. Myös leikkipaikat, ulkoliikunta- paikat ja uimarannat ovat poissuljettuja. Monet jalankulun ja pyöräilyn reitit ovat valtion tiealueilla, joten nämä ovat myös poissuljetut, sillä tupakkaroska-astiat pitää asentaa kunnan alueelle. Asetuksessa on kuitenkin säädetty vähimmäismäärä astioille. Mihin kunnan tulisi asentaa ja kuinka velvoittava asetuksen vähimmäismäärä on?**

SUP-asetuksessa säädetty määrä on velvoittava. Tupakkaroska-astiat tulee sijoitella jätelain 48 c §:ssä määritellyille kunnan yleisille alueille (puistot, torit, kadunvarret jne.). Asetuksessa ei ole tarkemmin säädetty muutoin, miten ja mihin jätteastiat tulee sijoitella. Kunta siis itse päättää, mihin se sijoittaa asetuksen mukaisen määrän astioita.

- 11. Voiko tupakkajäteastioiden hankintakustannuksiin ilmoittaa myös suunnittelukulut (erityisesti astioiden sijoittelua koskeva suunnittelu)?**

Ei voi. Suunnittelukustannukset eivät kuulu erillisten tupakkaroska-astioiden osalta ilmoitettavaan kustannukseen. Tupakkajätteelle tarkoitettujen erillisten astioiden kustannukseen kuuluvat infran hankinta-, huolto- ja korjauskustannukset sekä astioiden asennuskulut.

- 12. Kunnassa on roska-astioita, joissa on kiinteästi kanteen toteutettu tuhkakuppi. Osa näistä roska-astioista on hajonnut. Tuleeko tuottajien korvata vastaavanlaiset, kunnan yhtenäisen mallin mukaiset roska-astiat tilalle?**

Kunnan tulee jakaa tällaiseen roska-astiaan liittyvä kustannus muille roskille tarkoitetun roska-astian osuuteen ja tupakkajäteastian osuuteen ja ilmoitettava kustannus erikseen tupakkajäteastioiden osalta. Tämä johtuu siitä, että tupakkatuotteiden tuottajien on korvattava kunnalle tupakkajätteelle tarkoitetut jätteastiat kokonaisuudessaan kunnalle. Tavanomaiset roska-astiat kuuluvat yleisten roska-astioiden kustannuksiin ja siten näistä korvaus tulee kunnalle vain osittain (ks. kysymys 1).

- 13. Minkälaiset kustannukset lasketaan tupakkajätteistä ja –tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn neuvonnan ja tiedotuksen kustannuksiin? Miten kunnan tulee toteuttaa tiedottaminen?**

Jätelain 48 b §:n 2 mom. 3 kohdan mukaisesti tupakkatuotteiden tuottajien on vastattava kunnalle kustannuksista, jotka koituvat tiedottamisesta ja neuvonnasta koskien roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräystä, roskaantumisen siivoamista ja tupakkajätteiden aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemistä.

16.5.2024

Kunnan on järjestettävä tätä koskeva tiedotus ja neuvonta soveltuvin osin jätelain 51 §:n mukaisesti. Kunnan on järjestettävä tiedotusta ja neuvontaa mm. keräyksen järjestämisestä, jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevista toimituksista sekä roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä. Neuvonta ja tiedotus ei voi kuitenkaan koskea kyseisiä tuotteita koskevia uudelleenkäytettäviä vaihtoehtoja.

Jos kunta järjestää jätelain mukaista tiedotusta osana laajempaa ehkäisevää päihdetyötä (myös kunnan velvollisuus), voi kunta kuitenkin esittää kustannuksinaan tupakkatuotteiden tuottajilta korvattavaksi vain sen osuuden valistuksen kustannuksista, joka kohdistuu jätelain mukaisiin tiedotuksen ja neuvonnan järjestämisen kustannuksiin. Jätelain 48 b §:n 3 mom. mukainen tuottajan kustannusvastuu ei siis koske muun lainsäädännön nojalla järjestettävän ehkäisevän päihdetyön kustannuksia.

Kunnan on myös huomioitava se, että kaiken toiminnan tupakkateollisuuden kanssa tulee olla rajoitettua, vastuunalaista sekä läpinäkyvää. Kunta ei voi siis ottaa vastaan teollisuuden tarjoamia tupakkaroskiksia, materiaaleja, koulutuksia tai muita yhteistyötarjouksia.

Kunta voi itse valita tarpeelliseksi katsottavat keinot neuvonnan ja tiedotuksen toteuttamiseen (esim. erilaiset kampanjat, tiedotus nettisivuilla jne.). Kunta voi halutessaan toteuttaa neuvontaa ja tiedotusta myös yhdessä muiden kuntien kanssa.

**14. Luetaanko kiinteistöille asennettavat tupakointikieltokyltit kuntien tupakkatuoteneuvonnaksi ja voidaanko niistä aiheutuneet kustannukset ilmoittaa korvaushakemuksessa?**

Ei lueta. Kiinteistöille asennettavat tupakointikieltokyltit ovat tupakkalain nojalla annettu tehtävä (80 §) eikä kunta voi esittää näitä kustannuksia korvattavaksi tuottajilta. Tupakkalainsäädännön nojalla asennettavat kyltit eivät ole jätelain 48 g §:ssä tarkoitettua kunnan tehtäväksi säädettyä tiedotusta ja neuvontaa, joiden kustannuksista suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajien on jätelain 48 b §:n nojalla vastattava.

**15. Koskeeko siivouskustannusvastuu vain ulkoalueita vai myös sisätiloja (kuten liikuntapaikat, koulut ym.)?**

Jätelain 48 c §:n mukaisesti siivouskustannusvastuu koskee ainoastaan ko. pykälässä määritellyjä alueita, jotka ovat ulkoalueita. Siivouskustannusvastuu ei koske kiinteistöjen, esim. koulujen tai liikuntapaikojen sisätiloja.

**16. Kuuluvatko kiinteistöjen piha-alueiden, esim. koulun piha siivouskustannusvastuun piiriin?**

16.5.2024

Jätelain 48 c §:n 2 mom. mukaisesti siivouskustannusvastuu kattaa alueet, joilla kunta on 74 §:n 1 mom. 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitettu toiminnon pitäjä tai alueen haltija. Jätelain 74 §:n 1 mom. 5 kohdan mukaisesti toissijainen siivoamisvelvollinen on muun kuin ko. pykälän 1–4 kohdissa tarkoitettujen alueiden haltija asemakaava-alueella. Tämän perusteella siivouskustannusvastuu kattaa myös asemakaava-alueella sijaitsevien julkisten kiinteistöjen piha-alueet (esim. koulut, päiväkodit, kirjastot).

Mikäli koulujen piha-alueita voi käyttää myös yleiseen virkistykseen muuna kuin kouluaikana, voidaan niiden katsoa kuuluvan kunnan keräys- ja siivoamisvastuulle myös 74 §:n 2 kohdan nojalla. Kunta voi olla vastuullinen myös kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978) nojalla.

**17. Miten kustannustiedot tulee kerätä, jos kunnassa on useampi toimiala, joista jätehuolto- ja siivouskustannukset kerätään?**

Kukin kunta ilmoittaa yhdellä sähköisellä lomakkeella kunnan eri toimialojen kokonaiskustannukset yhteensä. Kunta voi täyttää ja lähettää vain yhden kustannustietolomakkeen. Kunnan tulee siis itse kerätä eri toimialojen kustannustiedot parhaaksi katsomallaan tavalla (esim. excel-lomake) ja koota tiedot ELY-keskukselle toimitettavalle lomakkeelle.

**18. Mitä pakollisia liitteitä kunnan on toimitettava kustannustietojen ilmoittamisen yhteydessä?**

Vuoden 2023 tietojen ilmoittamisen yhteydessä pakollisia liitetiedostoja on tieto siitä, kuinka monta tupakkajätteelle tarkoitettua uutta astiaa kunta on hankkinut vuonna 2023 (ml. mahdollisesti rikkoutuneiden astioiden uusiminen). Jos kunta ei ole hankkinut astioita lainkaan, eikä esitä näitä tuottajilta korvattavaksi, kustannukseksi ilmoitetaan 0 euroa eikä tietoa tarvitse toimittaa erikseen liitetiedostona.

**19. Voiko kunta sisällyttää kustannuksiin myös kustannustietojen ilmoittamiseen ja sen valmisteluun käytetyt tunnit?**

Ei voi. Kustannustietojen ilmoittamiseen ja valmisteluun käytettyä henkilötyötä ja siitä aiheutuvien kustannuksien ei voida katsoa kuuluvan jätelain 48 b §:ssä säädetyn tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvaksi kustannukseksi.

**20. Yleisillä alueilla järjestetään paljon tapahtumia joissa osassa kuntakin mukana. Voidaanko tällaiset kustannukset laskea mukaan?**

Jätelain 48 c §:n yleisten alueiden määrittelystä on jätetty ulkopuolelle JL 74 §:n 1 mom. 3 kohdassa tarkoitettujen yleisötilaisuuksiin varatut sekä niiden läheisyydessä sijaitsevat alueet, vaikka kunta olisi itse näissä yleisötilaisuuden järjestäjänä. Tämän perusteella yleisötilaisuuksiin

16.5.2024

tarkoitettut alueet eivät kuulu jätelain 48 c §:ssä tarkoitettuihin kuntien yleisiin alueisiin.